

کلیدیات

آیا در سامان‌دهی منابع آموزشی و تربیتی فقط کتاب‌های کمک‌درسی را بررسی می‌کنید؟

ما افزون بر کتاب‌های کمک‌درسی، کتاب‌های داستانی (اعم از شعر، داستان، خاطره و نمایشنامه) و کتاب‌های دانش‌افزایی در حوزه‌های علمی، اجتماعی و فرهنگی و حتی کتاب‌های مربوط به بازی و سرگرمی را بررسی می‌کنیم که با عنوان کلی کتاب‌های آموزشی و تربیتی شناخته می‌شوند. به طور کلی، تقریباً هر کتابی در این مجموعه قابل ارزیابی است، به شرطی که در نظام تعلیم و تربیت مخاطبی داشته باشد؛ این مخاطب شامل سه دسته است: دانش‌آموزان، مربیان و معلمان (دانشجویان دانشگاه فرهنگیان هم می‌شود) و بالاخره مدیران، مشاوران، کارشناسان و دیگر اولیای مدرسه.

این قاعده کلی یک استثنا دارد و آن هم «کتاب‌های کمک‌درسی» دوره ابتدایی است که وزارت آموزش و پرورش استفاده از آن‌ها را در مدرسه‌های این دوره تحصیلی، ممنوع کرده است. بنابراین، از ثبت و ارسال کتاب‌های کمک‌درسی خودداری فرمایید.

ما علاوه بر منابع مکتوب، منابع غیرمکتوب مانند فیلم، نرم‌افزار، وسیله آموزشی، رسانه‌ها و سامانه‌های آموزشی و ... را نیز بررسی می‌کنیم. برای ثبت و ارزیابی منابع غیرمکتوب باید به سامانه مربوط (standard.roshd.ir) مراجعه فرمایید.

با وجود تأیید کتاب توسط وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، چه

نیازی به تأیید مجدد سازمان پژوهش وجود دارد؟

وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، هنگام بررسی یک کتاب، معمولاً ملاحظات آموزشی ندارد؛ مثلاً بررسی نمی‌کند مباحث یک کتاب کمک‌درسی از ساده به سخت مرتب شده‌اند یا خیر. یا به فرض رویکرد کتاب با رویکرد برنامه درسی هم‌سویی دارد یا با آن مغایر است. این موارد فقط توسط کارشناسان متخصص موضوع قابل تشخیص است. به همین دلیل، شورای عالی آموزش و پرورش، طبق مصوبه ۸۲۸ خود، یعنی آیین‌نامه سامان‌دهی منابع آموزشی (که با امضای رئیس جمهور وقت ابلاغ شد) ورود هرگونه منبع آموزشی و تربیتی (از جمله کتاب) به فضای آموزشگاه‌ها را به تأیید سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی منوط کرد.

پرسش‌های متداول

کتاب‌های مناسب چگونه انتخاب و معرفی می‌شوند؟

هر کتاب در صورتی که حداقل ۶۰ درصد امتیازهای لازم را به دست آورده باشد، مناسب شناخته می‌شود. کتاب‌های مناسب و مورد تأیید، به فاصله اندکی، در سامانه کنترل کیفیت منابع مکتوب (samanketab.roshd.ir) معرفی می‌شوند (اطلاعات شناسنامه‌ای، همراه با تصویر جلد کتاب و چکیده‌ای از آن). در ابتدای هر ماه، فهرستی از کتاب‌های مناسب ماه قبل روی وبگاه سامان‌کتاب (samanketab.roshdmag.ir) به انتشار می‌رسد. در مرحله بعد، فهرست کامل کتاب‌های مناسب هر سال در کتاب‌نامه‌های رشد (که بر اساس دوره‌های تحصیلی تفکیک شده‌اند) به شکل الکترونیکی منتشر می‌شود و از طریق وبگاه «سامان‌کتاب» در دسترس عموم کاربران قرار می‌گیرند.

همچنین، گزیده‌ای از این کتاب‌ها، به همراه گزیده‌ای از منابع غیرمکتوب، در قالب فهرستگان رشد منتشر و در اختیار آموزشگاه‌ها قرار داده می‌شود و البته در همان وبگاه، نیز در دسترس قرار می‌گیرد.

کتاب‌های منتخب بر حسب امتیاز، به جشنواره کتاب رشد راه می‌یابند و یک بار دیگر در رقابت با دیگر کتاب‌های مناسب همان دوره، داوری می‌شوند. در نهایت، تعدادی از بهترین کتاب‌ها در انتهای کتاب‌های درسی معرفی می‌شوند.

اشاره
ناشران و پدیدآورندگان کتاب‌های آموزشی و تربیتی، برای ثبت و ارزیابی کتاب‌های آموزشی و تربیتی خود ممکن است با پرسش‌هایی روبه‌رو باشند. همکاران ما کوشیده‌اند به بخشی از این پرسش‌های احتمالی، که ممکن است پرسش خوانندگان نشریه جوانه نیز باشد، پاسخ دهند. این پاسخ‌ها در صفحه اول سامانه کنترل کیفیت منابع آموزشی - تربیتی مکتوب (samanketab.roshd.ir) در برگه پرسش‌های متداول قرار داده شده است.

اگر کتابی مناسب نباشد، چه اتفاقی برایش می‌افتد؟

اولاً: مناسب نبودن یک کتاب لزوماً به معنی بد بودن آن یا غیر قابل استفاده نبودن آن نیست. این نتیجه به این معنی است که کتاب برای فضای مدرسه و دانش‌آموز یا معلم مناسب نیست.

ثانیاً: نتیجه کتاب‌های نامناسب محرمانه است و فقط از طریق ایمیل ثبت شده یا پروفایل ناشر در سامانه، به اطلاع خود ناشر می‌رسد.

ثالثاً: در صورتی که ناشر کتاب مایل باشد، می‌تواند دلایل رد کتاب خود را بخواهد و اگر دلایل را قانع کننده ندانست، با ذکر استدلال، خواهان ارزیابی مجدد کتاب شود. ناشران محترم می‌توانند درخواست‌های خود را از طریق بخش «تماس با ما» (در سامانه)، به کارشناس مربوط اعلام کنند.

رابعاً: در صورت قبول نظر ارزیاب، ناشر می‌تواند پس از رفع اشکالات و ویرایش کتاب، آن را با شابک جدید منتشر سازد و دوباره برای ارزیابی ارسال کند.

برای شرکت در جشنواره رشد چه باید کرد؟

کتاب‌هایی که به جشنواره راه می‌یابند، از بین همان کتاب‌هایی برگزیده می‌شوند که قبلاً ارزیابی شده و مناسب شناخته شده‌اند. بنابراین، برای حضور در جشنواره کتاب رشد، به اقدام تازه‌ای نیاز نیست.

ارزیابی

آیا پیش از چاپ کتاب می‌توان از معیارهای ارزیابی شما مطلع شد؟

بله. پاسخ مثبت است. در مرکز سامان‌دهی منابع آموزشی کتابچه‌هایی منتشر شده است با عنوان «راهنمای تولید کتاب‌های آموزشی». این کتابچه‌ها بر اساس موضوع تنظیم شده‌اند و با مطالعه آن‌ها و رعایت چارچوب‌های آن‌ها می‌توان مطمئن شد که یک کتاب امتیاز لازم را کسب می‌کند و از خان ارزیابی می‌گذرد. در این کتابچه‌ها حتی فرم‌های ارزیابی کتاب و معیارهای مؤثر در امتیاز‌آوری کتاب هم آورده شده‌اند. نسخه الکترونیکی و پی‌دی‌اف این کتابچه‌ها در وبگاه سامان‌کتاب (samanketab.roshtmog.ir) از طریق منوی وبگاه قابل مشاهده و مطالعه است.

آیا پیش از انتشار، امکان ارزیابی کتاب و اصلاح آن، وجود دارد؟

متأسفانه به دلیل تعداد بسیار زیاد کتاب‌ها، اکنون امکان چنین خدمتی وجود ندارد. شما می‌توانید ضمن مطالعه «راهنمای تولید کتاب‌های آموزشی»، (در وبگاه سامان کتاب)، پیش از تدوین و انتشار کتاب خود از نظر مشورتی کارشناسان و مؤلفانی که سابقه تألیف کتاب دارند و شما آن‌ها را می‌شناسید، بهره‌گیری کنید.

آیا همه کتاب‌های آموزشی و تربیتی را می‌توان برای ارزیابی ارسال کرد؟

هر کتابی را که تصور می‌کنید برای دانش‌آموز یا معلم یا دیگر دست‌اندرکاران تعلیم و تربیت مفید و مناسب است، می‌توانید برای ارزیابی ارسال فرمایید. فقط باید توجه داشت که تاریخ چاپ کتاب، همان سال ارسال یا یک سال قبل باشد. منظور ما از دانش‌آموز عبارت است از نوآموز پیش‌دبستانی تا دانش‌آموز سال آخر متوسطه دوم و هنرجوی سال آخر هنرستان؛

منظور از معلم هم عبارت است از معلمان و مربیان تمام دوره‌های آموزشی، از جمله هنرآموزان هنرستان‌ها؛

مدیران مدرسه‌ها، مربیان بهداشت، کارشناسان و دانش‌جو معلمان و تمام افرادی که به نوعی با نظام تعلیم و تربیت سر و کار دارند نیز در زمره دست‌اندرکاران مذکور قرار می‌گیرند.

آیا فقط کتاب‌های چاپ

اول پذیرفته می‌شوند؟

برای ورود هر کتاب به چرخه ارزیابی، یک بازه زمانی دو ساله در نظر گرفته شده است. در این بازه دو ساله، کتاب‌های چاپ سال جاری و یک سال قبل بررسی می‌شوند.

آیا امکان اعتراض به نتیجه ارزیابی وجود دارد؟

بله. ولی پیش از اعتراض بهتر است از دلیل یا دلایل ارزیابان کتابتان مطلع شوید. در صورتی که استدلال قانع کننده‌ای بر وارد نبودن اشکالات وی داشته باشید، می‌توانید با ذکر دلایل خود، تقاضای ارزیابی مجدد کنید.

چگونه می‌توان کتاب‌های رد شده را دوباره برای ارزیابی فرستاد؟

سامانه کنترل کیفیت به نحوی تعریف شده است که نمی‌توان در آن کتابی را، با شابک واحد، دو بار ثبت کرد. برای ثبت و ارزیابی دوباره یک کتاب، پس از رفع اشکال آن، یا باید کتاب را با شابک جدید منتشر کرد یا ناشر کتاب را تغییر داد (که خودبه‌خود شابک نیز تغییر می‌کند).

آیا در ازای ارزیابی کتاب‌ها هزینه‌ای دریافت می‌شود؟

در حال حاضر ارزیابی کتاب رایگان است و تنها هزینه ناشر، ارسال یک نسخه از کتاب ثبت شده به سامانه است.

چه تعداد از هر کتاب باید برای ارزیابی ارسال شود؟

ارسال یک نسخه از کتاب، با درج کد رهگیری بر پشت جلد یا صفحه عنوان کافی است. ضمناً با توجه به آنکه روی جلد کتاب اسکن و در معرفی کتاب منتشر می‌شود، باید از نوشتن این شماره یا چسباندن آن‌ها بر روی جلد کتاب خودداری کرد.

ثبت کتاب

برای ثبت کتاب و ارزیابی آن چه باید کرد؟

برای ثبت کتاب لازم است ابتدا ناشر در سامانه عضو شده باشد. در این صورت، هر ناشر با ورود به پروفایل خود، روی نشانک «ثبت کتاب جدید» کلیک و برخی اطلاعات شناسنامه‌ای کتاب را وارد می‌کند. پس از فشردن دکمه ثبت، سامانه برای هر کتاب یک کد رهگیری تولید می‌کند که لازم است آن را بر پشت یک نسخه کتاب درج و در مهلت مقرر به نشانی دفتر انتشارات و تکنولوژی آموزشی ارسال کنند. به محض رسیدن کتاب به دبیرخانه، ایمیلی مبنی بر اعلام وصول برای ناشر ارسال می‌شود. همین اتفاق، پس از مشخص شدن نتیجه ارزیابی نیز رخ می‌دهد. ضمن آنکه فرایند مربوط به هر کتاب از طریق سامانه نیز قابل ردگیری است.

بررسی هر کتاب چقدر طول می‌کشد؟

معمولاً از زمان وصول کتاب به دبیرخانه (که از طریق ایمیل و سامانه به اطلاع ناشر می‌رسد)، حدود یک ماه زمان برای ارزیابی و اعلام نتیجه لازم است. در صورتی که نتیجه ارزیابی کتاب در این مدت مشخص نشود، می‌توانید با ورود به پروفایل خود، از طریق بخش تماس با ما، موضوع را با کارشناس مربوط در میان بگذارید و نتیجه را جویا شوید.

هنگام بروز پیغام خطا در ثبت شابک چه باید کرد؟

دوباره شابک ممکن است با دو پیغام خطا روبه‌رو شوید: - «شابک ۱۳ رقمی و یک شابک معتبر نیست.» در صورت مشاهده این پیغام، در وهله اول تعداد ارقام وارد شده و ترتیب آن‌ها را کنترل کنید. شابک باید ۱۳ رقم و از چپ به راست و بدون خط فاصله وارد شده باشد. در صورت اطمینان از درستی، ممکن است شابک کتاب هنگام چاپ اشتباه شده باشد. - پیغام دوم حاکی از تکراری بودن شابک است. در صورتی که کتاب قبلاً ثبت یا ارزیابی شده باشد، با چنین پیغامی از سوی سامانه روبه‌رو خواهید شد. گاهی به دلیل کندی سرعت اینترنت، ممکن است کتاب توسط سامانه ثبت شود، اما کد رهگیری نمایش داده نشود و پس از کلیک مجدد، با پیغام شابک تکراری روبه‌رو شوید. اگر مطمئن هستید کتاب را قبلاً برای ارزیابی نفرستاده‌اید، به احتمال زیاد با مراجعه به فهرست کتاب‌های ناشر، نام کتاب جدید خود را در شمار کتاب‌های ثبت شده خواهید دید.

عضویت در سامانه

در صورت فراموشی رمز ورود به سامانه چه می‌توان کرد؟

در قسمت ورود، روی پیوند «رمز خود را فراموش کردید؟» کلیک و پست الکترونیکی ثبت شده خود را وارد کنید تا لینک ورود یک بار مصرف به سامانه، پس برای شما ارسال شود. پس از ورود به سامانه رمز جدید را وارد و تکرار کنید. در پایان هم روی دکمه ثبت کلیک کنید.

گاهی ورود به سامانه ناممکن می‌شود. دلیل این کار چیست؟

بسته شدن راه ورود بر کاربر، پس از پنج ورود ناموفق با آدرس آی. پی. واحد، رخ می‌دهد. البته مسدود شدن ورود، موقتی است و پس از ۲۴ ساعت رفع می‌شود. در صورت بروز این وضعیت، روی عبارت «رمز عبور خود را فراموش کردید؟» کلیک فرمایید و از طریق ایمیل رمز را بازیابی کنید یا از یک دستگاه دیگر وارد سامانه شوید و یا اگر حوصله دارید، بگذارید پس از گذشت ۲۴ ساعت، به سامانه وارد شوید.

مدارک مورد نیاز برای عضویت در سامانه چیست؟

ناشران حقوقی لازم است برای ثبت نام، تصویر پروانه نشر خود را در سامانه بارگذاری کنند. آن‌ها همچنین لازم است یک ایمیل، یک نام کاربری برای ورود به سامانه و یک شماره تلفن همراه برای هماهنگی‌های بعدی معرفی کنند. نشانی پستی و وبگاه (در صورتی که وبگاه داشته باشند) و تلفن تماس برای کاربران، از دیگر اطلاعاتی است که ناشر وارد می‌کند. ناشر مؤلفان (یا ناشران حقیقی) که طبعاً پروانه نشر ندارند، باید تصویری از کارت ملی خود و تصویر مجوز نشر کتاب خود را (یکی از کتاب‌ها کفایت می‌کند) بارگذاری و در صورت تمایل شماره تلفنی را برای تماس کاربران (و مذاکره درباره کتاب) ذکر کنند. نشانی ناشر مؤلفان در سامانه نمایش داده نمی‌شود. وقتی فرایند عضویت کامل شد، حداکثر تا ۲۴ ساعت کاری بعد، ایمیلی برای ناشر فرستاده می‌شود. این ایمیل حاوی پیوندی یک بار مصرف برای ورود به سامانه است. ناشر محترم بلافاصله پس از ورود در بخش حساب کاربری، اقدام به درج رمز عبور و تکرار و ثبت آن می‌کند. ناشر از این پس با وارد کردن نام کاربری (که هنگام عضویت تعیین کرده) و رمز عبور، می‌تواند در هر ساعت از شبانه روز وارد پروفایل خود شود.

آیا نویسندگان و مترجمان نمی‌توانند در سامانه

عضو شوند؟

خیر. در سامانه کنترل کیفیت، فقط ناشران (ناشران حقوقی و ناشر مؤلفان) عضو می‌شوند. زیرا مسئولیت انتشار کتاب و حقوق نشر و فروش آن به‌طور قانونی در اختیار ناشر است. بنابراین پدیدآورندگان کتاب‌ها در صورت نیاز می‌توانند با هماهنگی ناشر برای ثبت کتاب در سامانه و ارزیابی آن اقدام کنند.

جست‌وجوی کتاب و ناشر

برای جست‌وجوی کتاب مناسب چه باید کرد؟

کاربر می‌تواند با انتخاب برگه مربوط به یکی از دوره‌های آموزشی، آخرین کتاب‌های تأیید شده و مناسب آن دوره را ببیند. اما برای جست‌وجوی دقیق‌تر می‌توان از منوی بالای صفحه «جست‌وجوی پیشرفته» را انتخاب کرد و کتاب دلخواه را یافت.